

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Feloldás szerkesztő háberében léte miatt a szerkesztőségi telelő: **PURJESZ M. R.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy óra 1 " 20

Mi lesz Karácsonyra?

Ezer és ezer szülőnek, testvérnek, jóbarátoknak a sóhaja száll most dél felé. És valamenyi sóhajban benne van ez a kérdés:

- Mi lesz Karácsonyra?
Aki hónapokkal ezelőtt elszakadt a szülői háztól, annak talán eszébe sem jutott, hogy előbb is haza kellene jönni. Az otthon gondolatával erősen összeforrott benne a karácsony s szinte el sem tudta gondolni, hogy mit kereselne oda-haza más alkalommal. S aki már ide-ottra nem látta hozzátartozóját, bizonyára úgy volt azzal színtén, hogy a viszontlátást karácsonyra képzelte el.

S most mindezek szorongó érzéssel kérdezhetik:

- Mi lesz Karácsonyra?
Mert ne állassuk magunkat. Az az ünnep, a szeretet nagy ünnepe nem lesz elegendő erős ahhoz, hogy összekozsra, — ha csak órákra is, — az egytűt tartozókat. A szeretet, amely az embereket egymáshoz fűzi, úgy lehet fokozza, növeli, de a távoltság csak gondolatban tűnnek el, a valóságban.

S ezt mind szomorubb bizonyosságunk látjuk. Tegnapelőtt még hittünk, tegnap már csak a reményesség volt a kenyerünk a ma — ma lemondással variáljuk:
- Mi lesz Karácsonyra?

Eznek a lemondásnak azonban nem szabad egyet jelenteni a győzelemről való lemondásnak. Tudjuk, érezzük, hogy ez a kelő s meg vagyunk győződve, hogy szeretteinket éppen a mi győzelemünk érdekében nem szabad látnunk a jó ég tudja: meddig.

Fájó ez a gondolat, sokakra alig elviselhető, de ezeknek nem szabad elfelejteniük, hogy mikor a görög anya azt mondotta gyermekének, hogy „Ezzel vagy ezen”, akkor hős lelkében a szülői vonalmat legyőzte a haza szeretete, amely érzése mindenek fölött állt. A magyar anyák érzik, mert lehetetlen nem érezniük, hogy olyan időköt élünk, amikor mindnyájan egyért cselekszünk: a hazáért. Azok az áldozatok, amelyeket hoznunk kell, nem fantomokért, nem értéktelen hőbortokért szőlítják a milliókat csatasorba, hanem a mindnyájunk meleg otthonáért, a biztos, nyugodalmas jövőöért.

Ne fájjon hát az a gondolat senkinek, hogy mi lesz Karácsonykor. Terejjük el a szívünk sóvárgását ekkor a kedves dátumtól, a mely olyan sokat ígért s nyugodjunk bele abba a gondolatba, hogy akit látunk távol talán ez a magasztos ünnep, az — még ha nem is volna alkalma ünnepegni, — méltó gyermeke az isten-embernek, mert a legszentebb emberi ügyért van távol az ünnepi hangulattól, terhes hajlékoktól.

Dicsőséges harcaink az északi harctéren.

A németek döntő ütközetei az oroszok fölött.

Az oroszokat üldözik a Kárpátok közül.

A déli harctér eseményei az emberek lelkéből bár rövid időre a csüggedést váltotta ki, ezt azonban hatványozottan ellensúlyozza hadseregünknek az északi harctéren nap nap után elért dicsőséges győzelme. Mert nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy ez a háború nem a déli, hanem az északi harctéren dől el, a hol ma német szövetségeseink döntő csatát vívtak az oroszok fölött.

Mai híreink a következők:

A lengyelországi csata.

Pétervári, dec. 17.

A Novoje Vremja jelent: Zlechenov, Prasnys és Petrikan vidékén az ellenség offenzívát kezdett. Lovicót német nehéz ágyúk bombázzák.

Mintán az orosz csapatok elvonultak Lodzról, a lakosság nagy élelmiszerhiány folytán nagy részben Varsóba menekült. A németek bombázás közben megrognálták a malomokat, úgy hogy ezek nem működhetnek.

A helyzet Lembergben.

Berlin, dec. 17.

Lembergben jelentik a Berliner Tageblattnak: Lembergben az előkelő személyiségek közül az orosz orosz invázió alatt is kitartottak; Bilcevozki katolikus és Teobrovic örmény érsek, Rutooszki városi tanácsos, Stahl és Schleicher bankigazgató, Badeni Henrik gróf és Pininszki Leó, akik a polgárőrségben szolgálnak. A városi stálistikai hivatal igazgatója, Dyackiewicz szerint az oroszok be-

vonulása előtt 12 000 ember hagyta el a várost. Lembergnek most 150.000 lakosa van. A lengyel arisztokrácia tagjaiból bizottság alakult, melynek élén Dzieduszynska grófnő, Piniska és Sterbek állnak. Ez a bizottság gondoskodik ott maradt katonáinkról.

Az orosz munkásság forrongása.

Stockholm, dec. 17.

Pétervárott a politikai rendőrség törhetetlen rémuralmat teremtett. Közudomásu, hogy a szociáldemokrata képviselőket hamisított okmányok és koholt utlevelek segítségével gyanuba keverte a politikai rendőrség, amennyiben ezeket az irásokat becsempészte az illető képviselők lakásaiba. Az orosz munkásság körében ez az eljárás végzetlen elkeseredést keltett, a melynek már mutatkoznak is a nyomai. A Putilov-gyárakban sztrájk tört ki és más ipari telepeken is sztrájk készült. Az is felbőszítette a munkásokat, hogy a Rjeca című lapot a háború tartamára betiltották.

Az orosz számbeli fölény.

Milanó, dec. 17.

A Corriere 'della Sera katonai munkatársa foglalkozva a nyugati harctéri helyzettel, arra a megállapodásra jutott, hogy ott től előtt nem lesz döntés. Egyrészt, mert ez a németeknek nem szükséges érdeke, másrészt pedig a szövetségeseinknek nincs meg a kellő erejük, hogy a döntést provokálják. Franciaországnak sincs újabb kontingense, Angliát pedig a török beavatkozása arra kényszerítette,

hogy gyarmatcsapatait Egyiptomban használja. A keleti harctéren az orosz seregben erősen érezve a krízist. A csapatok már nem teljesek és hiányzik belőlük a mozgás biztonsága. A legutóbbi nagy veszteségek az orosz sorokat igen megritkították és különösen igen nagy a munició- és tisztihány. A török háború ezenkívül a Lengyelországban szükségelt csapatokat elvonta és így a szumerikus fölénye az orosz csapatoknak megszűnt. A németeknek ezenkívül nagyszerű vasút áll rendelkezésükre, elvégezhetik a szükséges csapatellátásokat és így megállapítható, hogy jelenleg az osztrák-magyar német csapatoknak a helyzete sokkal kedvezőbb, mint az orosz seregé.

Ujabb 31.000 orosz fogoly Galiciában.

Nyugat Galiciában hadseregeink offenzívája az ellenséget visszavonulásra kényszerítette és az oroszok arcvonalát Dél-Lengyelországban is megengatta. Az ellenséget Nyugat Galiciában déli felé láradhatatlannul üldöző csapataink tegnap a Jaslo-Rajbrodt vonalba jutottak.

Üldözés közben, valamint az utolsó csatában az eddigi jelentések szerint 31.000 oroszot fogtunk el.

Ma hírek érkeztek arról, hogy az ellenség a Rajbrodt-Niepolomica-Voibrom-Novoradomsk-Piotrkov egész vonalon visszavonuló mozdulatokat tesz.

Az Erdős-Kárpátokban az ellenséges erőknek a Latorca völgyében való előnyomulása ellen megfelelő intézkedéseket tettünk.

Höfer, vezérőrnagy.

Nagy ütközetek Beregben.

Munkács, dec. 17.

Sárosbó, Zemplénbó, Ungmegyéből az oroszok kiszorítottak. Ma már csak Beregmegyében és Máramarosmegyében vannak orosz csapatok.

Munkácson felül nagyobb ütközet készült.

Munkács, dec. 17.

Az oroszoknak Bereg és Máramaros vármegyék északi részeibe történt bevonulása nem járt olyan rombolásokkal és fosztogatásokkal, mint ahogy a zemléni községek szenvedtek tőlük. Az otthonmaradt lakosságtól szénát és élelmet követelték csupán, bántódása azonban senkinek sem történt.

Az orosz tisztak a községek utcáin lovas őrköt állítottak föl,

akiknek az a kötelességük, hogy a renitenskedő katonákkal végezzenek.

Bereg vármegye északi völgyében dörögnek az ágyuk.

A németek döntő csatája.

Budapesti tudósítónk a sajtóközvetítés jóváhagyásával közli velünk, hogy a német nagyvezérkar közli, hogy az oroszok szilészlai, valamint a Posen elleni offenzívája teljesen összeomlott. Rendkívül makacs harcok után minden vonalon a visszavonuló oroszokat üldözik. Észak-Lengyelországban a tegnapi, tegnapielőtti harcok megközták a kedvező döntést, melynek gyümölcse még át nem tekinthető.

A flandriai harcok.

Rotterdam, dec. 17.

A Nieuwe Rotterdamse Courant oostburpi jelentése szerint mind a két hadsereg újból heves akcióba kezdett. Tegnapi reggel óra délnyugati irányból erős ágyudőrej hallatszik.

A német sajtó nyugatgaliciai győzelmeinkről.

Berlin, dec. 17.

Az osztrák és magyar csapatok nyugatgaliciai győzelméről a Tagblatt a következőket írja: Ennek a győzelmi hírnék nagy jelentősége van. Megerősíti az osztrák-magyar hadsereg erejét és újból bizonyítja, hogy minden egybehangzóan folynak a hadműveletek a keleti hadszíntéren. Hőtzendörff Konrad vezérsege újból diadalmaskodott az oroszok számbeli fölényén és Anzírria és Magyarországon és Németország szövetséges népei jogos bizalommal néznek a dél-lengyelországi és az északnyugati lengyelországi helyzet kialakulása felé.

A Post a következőket írja: Hogy milyen nagy jelentősége van ennek a győzelemnek, az nemcsak a foglyok nagy számából látszik ki, hanem abból a fontos tényből is, hogy az osztrák és magyar hadsereg nyugatgaliciai diadalmas előnyomulása egyúttal Dél-Lengyelországban is megintgatta az oroszok haderejét.

Berlini lap Belgrád kiűritéséről.

Berlin, dec. 17.

A Nationalzeitung Belgrád kiűritéséről a következőket írja: Az osztrák-magyar hadvezetőségnek valószínűleg nehezebbé esett ez az elhatározás, de hogy mégis rászánta magát, ez azt bizonyítja, hogy ott politikai és prestige okok teljesen létezik és kizárólag katonai szempontok lehetnek irányadók. Szerbia nagyon nehéz harcterület. Az erdő, vad, szőlőtagolt ország, amely Svájc-hoz hasonlítható, olyan terület, ahol minden lépést csak hihetetlen erővel szűrés árán lehet megszerezni. Ehhez járul még, hogy a szerbek kitűnő katonák és rendkívül szívósak.

bátor ellentettek, akik most kétségbeesetten harcolnak. Szakértők körök soha sem ringatták magukat abban az illúzióban, hogy a szerbekkel könnyű dolgunk lesz. Csak stratégiai ügyesség és a csapatok gyors mozdulata teheti lehetővé, hogy végleges sikert érjünk el.

A szerbek veszteségei.

Bukarest, dec. 17.

Az ide érkezett szerb hivatalos jelentés többek közt a következő passzust tartalmazza:

„A harcok közben tekintélyes veszteséget szenvedtünk. A halottak és sebesültek közt első sorban meg kell említenünk a nemzet virágainak elpusztulását: a diákokat, a tanárokat, az ügyvédeket, az orvosokat, az ország legjobb családainak gyermekeit, akik mindannyian mint közkatona a harcok, a becsületnek mezején estek el a hazáért.

A Dardanellák és Oroszország.

Pétervár, dec. 17.

A Novoje Vremja a Dardanellák kérdésének szentelt cikkében biztonyítani akarja, hogy ebben a kérdésben a szövetségesek diplomáciai nem foglalkoznak el semleges álláspontot, hanem alá kell magukat rendelniök a haláltusán orosz erőkhöz. A Dardanellákat szászor lehet semlegeseknek nyilvánítani, Oroszország még se fog ebbe belenyugodni. A Földközi-tengerre való kijutását Oroszország nem teheti ki a diplomácia kénye-kedvének. A Dardanellák azonban kezében kell hogy legyenek, akik a szoros partijait uralják. Az orosz tenger mindkét kapuját ki kell nyitni. Ezért kell Oroszországnak a balkán-kérdést is megoldania. Ha Törökország a Bosporus elvesztése után is meg tudja menteni, a Dardanellákat, veszélyeztetni Dél-Oroszország fejlődését és a háború veszedelem nem fog csökkenni.

A mohamedánok az oroszok ellen.

Bécs, dec. 17.

A Neue Freie Presse jelentéi Konstantinápolyból a Steppo-törzsek Sochum és Batum között lakó előkelőségei törzseikhez, akik itt laknak, levelet küldtek, amelyben arról értesítik őket, hogy az oroszok üldözik a mohamedánokat. Az oroszok azt remélik, hogy ez üldözésekkel sikerül a cserkeszek, tatárok és keresztény georgiak lázadását megakadályozni. A törzsek tagjai — így mondja a levél — mindent feldoznak, csak hogy az orosz írmot lerázzák maguktól. Minden család 7-8 harcost tud kiállítani.

A törökök sikerei.

Konstantinápoly, dec. 17.

A főhadiszállás hivatalosan jelentéi december 15-iki kelettel: A kaukázusi arcónalon december 13-án egy gyalogos zászlóalj által támogatott orosz lovasdandár megtámadta főállásunk jobbszárnyának egy különítményét. A támadást visszavertük.

A Mesandie régi hajó horgonyzás közben léket kapott és elsüllyedt. A legénység az utolsó emberig megmenekült. A Van-vilajet határán csapataink Szerai mellett offenzívába mentek át és több ellenesége támaszpontot ostrommal bevettek.

Az Asszerbeidsziban operáló csapataink egyike Perzsiában On Selemas irányában nyomul előre. Seldos mellett, az Urmia-tó déli partján, török és perzsa lovaság megtámadott egy közkezredest és teljesen megverte; itt az oroszok vesztesége 40 halott és sok sebesült volt. A támadók Urmia-irányában üldözték az ellenséget és határukba kerültek a város előtt álló orosz lövészrel megrakott hajót. Részletek következnek.

A perzsa törzsek vállaltva harcolnak velünk az évszázados ellenség ellen a legnagyobb lelkességgel és ismételt bizonyítékát adták vitézségüknek.

Tizezer perzsa kurd harcos a törökökhöz pártolt.

Konstantinápoly, dec. 17.

Az esti lapok jelentik, hogy Ihsani perzsa kurd vezér, akit az oroszok már régen meg akartak nyerni, a török csapatoknak Szandabulukba való bevonulása után egész törzsevel, mintegy 10.000 emberrel, a török hadsereghez csatlakozott, hogy az oroszok ellen harcoljon.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. December 18. péntek. Róm. kath. Grácián. Protestáns Grácián. Görög orosz december 5. Szabassz. Nap kel 7 óra 45 percor, nyugszik 4 óra 8 percor.

Időjárás. Az időjárásban lényeges változás nem várható. Sürgönyprognózis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet + 2 fok C.

— A jövő évi termés biztosítása A legfontosabb élelmiszerek termelése nek zavartalanul az ország harckészégének fontos feltétele és fontos érdek, hogy a jövő évi termés minél bőségebb legyen, hogy a szántóföldeken is maradjon jóvá biztonságunk védelmére katonák, aki nem puszkával, de a békés munka szerzésével küzd. Ezt a célt igyekszik szolgálni a földművelésügyi kormányzat az a rendelkezése, amely a B) osztályú néplékelők közül a gazdasági üzemekben nélkülözhetetleneknek, a szántóföld katonái közé való sorozásáról gondoskodik. Itt kiváló fontosságú kell tulajdonítani annak a körülménynek, hogy amidőn a hadsereg céljára már is temérdek emberi és állati munkából vontak el, sőt a traktorokat is elvitték ágyúvontatásra: a föld nagyban, géperővel való megmunkálására állg maradt lúthoz más, mint körülbelül négyszáz ketős rendszerű gézek. Csak hogy ezek tanult személyzet nélkül műsem érnek s így különös gondot kell a közeljövőben megadandó felmentéseknél a vizsgázott, gyakorlati gépészekre fordítani, akiknek felmentése és a termelőmunkához való utalása ér-

dekében az OMGE. külön feltejesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez.

— A makói közönség és a maximális árak. Csanádvármegye alispánja, mint azt lapunkban is megírta, a törvény által kirendelt bizottsággal megállapította egész vármegyére nézve a gabonaszemtek maximális árát. A bizottság Makóra a bszának métermázsáját 38 korona 50 fillérben, a rozst 30 korona 20 fillérben, az árpát 26 koronában, a kukoricát 20 koronában állapította meg. A rendőrségnek most tudomására jutott, hogy némelyek ezt a hatósági ár-megállapítást miibe sem veszik és terményeiket ennél jóval magasabb árak mellett árulják, ezért a rendőrség most szigorú rendeletekkel hívja fel a közönséget a maximális árakhoz való ragaszkodásra. Egyben eltilja a rendőrség az ártételeket, mint a közből szerint való elárulást is.

— A központi járásbeliek sorozása. Ma folytatják Makón a központi járásbeli B. osztályú néplékelők sorozását. Mérték alá Apátfalva, Nagymajláth és Ambrózfalva községek néplékelői állottak. Ezek közül a beválási arány olyan, mint a makóiaké.

— Anyakönyvi hírek: Elhaltak: Argyelán Mihály 24 éves, Biró Etel 3 hónapos, Kollár Sándor 55 éves korában.

— Adományok a város katonai kórházainak. Mako városa által berendezett katonai kórházaknak a következők adtak pénzbeli adományt: özv. Kiss Ferencné 100, Erdel András 10, Buzs István vesdégfő 10, Balogi Viktória 4, Patai József 20, Görbe Simeon 20 koronát. Párnát adományoztak a köve kezdő: Neumann Gaztáv 2, Vészi Dezsd 1, Dr. Wzinger Gyuláné 2, Nagy Gy. József 1, Görbe Ferenc 1, Kovács István 2, Goldschmidt Sándor 2, Borza Jánosné 1, Mágóri Mihály 1, József Péter 2, Görbe Ferencné 2, Pollizer Jakab 2, Vass Sándorné 2, Szabó Antalné 1, Szabó Mihályné 1, Biró Józsefné 1, B. Nagy István 1, Stranz Mózes 2, Frankfurter Márton 1, Papp József 1, B. Szűcs István 1, Dégi István 1, B. Papp Antal 1, Sipos Eszter 1, Kiss Károly 1, Hegyi Józsefné 1, Szabó Pálné 1, Irtiz Dezsőné 1, Kókayessy Gézáné 1, özv. Vajda Istvánné 1, Laurentszky Istvánné 1, özv. Nagy Imréné 1, Buvár Istvánné 1, Szentmiklósi Ferencné 1, Engel Hugóné 1, Kucses Istváné 2, Grün Pálné 2, dr. Iványi Hugóné 1, B. Nagy Józsefné 1, Kucses Karolyne 1, Szabó Istvánné 1, Gláck Lajosné 2, Dóza B. Samuné 1, özv. Kerekes Istvánné 2, Márton Dávidné 1, Braun Bernátné 2, Kiss Györgyné 1, Nagy Istvánné 1, Tóth Sámuelné 2, Balog Antalné 1, Széll Istvánné 1, Irtiz Sámuelné 1, Kuliner Sándorné 2, Fazekas Sándor 2, Páncsai János 1, József Sándor 1, Nagy Istvánné 1, Bolog Péter 1, Mándoki Péter 1, Kelemen Péter 1, Pataki Sándor 1, Iszakai Imréné 1, özv. Vass Mihályné 2, Birta Mihály 1, Szűcs Antal 1, Mándoki Péter 1, Takács Ferenc 1, Marécz Mihály 1, Fodor Pálné 1, Lőrincz Sándor 1, Bányó József 1, Bacsai Józsefné 1, Garamb Sámuel 1, Pál-lagi Imréné 1, Olasz János 1, Erdi Károly 1, Lakos István 1, Kozma Ferencné 2, Csorba Józsefné 1, Kászán Miklós 1, Siklován Spiridon 2, N. N. 1, Tergu-

Ilca Péter 1, Joó Istváné 1, Biró Sándorné 1, Kullner Sándorné 3, Zsiga Böske 1 párnát.

Szerbia belsejéből.

II.

Dec. 17.

A milyen a szerbnek a házatájéka, meg személyének a külső kinézése, éppen olyan a belső élete is. Lomha, lusta nép, amely reggeltől napestig a környező piszokban csak dangobál, ácsorog. Magával s egyéb dolgaival semmit se törődik, csupán jóságja az, a melyet gondolni s tenyészteni képes. S talán éppen jóságtenyésztése az, a melyből mégis úgy ahogy megélhet, mert más gazdasági ágat, mely jövedelmet hozhatna neki, itt hiába keresünk.

A szerb ember megélhetése különben nem is lehet nehéz. Nem sokat eszik s amit meg eszik is, igazán kevés értékkel bír. A kenyér, amit fogyaszt s jóízűen falatoz, a mi magyar fogalmaink szerint kenyérnek nem is nevezhető. Minden háznál minden két-három napban van kenyérsütés. Buzakorpa s kukoricaderece keverék vízzel átvatva s pár kavarrással péppé keverve, ez a kenyérlisztjük, melyet nagy kerek réztépsibe öntve szabad parázsra sütnek — kenyérré.

Meg kell adni, hogy jóízűen eszik e nemzeti kenyeret. Különösen nagy kopott cseréptányérokban fejjel feleresztve, ez — úgy látszik — a főleledelük.

Hust is láttam már, amikor főztek, vagy talán süttötek. Negyedkilő rossz csafatos hust felaprított a szerb háziasszony, beledobta egy lábosba, rá vizet öntött, majd kis idő múlva, mikor már rottyogott, korpa-dara lisztjéből — csak úgy szárazon — beledöntött egy jó marékka. Főste még valamennyi igy, aztán egy lábosostól asztalra tette s estebéd gyanánt a frissen sült kenyérből való falatozás mellett szépen kikanalazta a hat tagból álló szerb család.

Aztán lefeküdtek. Ugy, abban a gunyában, amiben egész nap jártak, még a bocskorát se vette le. A prices egyik szélén a házigazda, a másik szélén a felesége s körben négy gyermekük. S aludtak mélyen, boldogan mind a hatan, nem háborgatta őket, hogy lábuk mellett a hosszú asztalnál szakasz lámpa világításánál mint kívül álló főrségünk listtel elég hangos nemzeti „csendes” mellett igyekszünk elüzni a fennvi-rasztás unalmas óráit.

A szerb férfiruházat — s ez a nemzeti viselet — kávészínű bőbugyogós nadrág, felfelé kunkorodó orru szijjas bocskor, feltekerve a szíjj majdnem térdig és nagy szór-sapka. Alig van szerb férfi, amelyiknek a viselete ettől eltérne. A nő ruházata már nem ily egyöntetű s a viseletben nekünk csupán az a szokatlan látvány, hogy fejkendőjüket nem az áll alatt, hanem a fejük tetején kötik bekrára s a felső kendő alól hátul még valami rojtos ruhadarab lóg le hosszu, csuacsos csatában a menyecske fejéről.

A szerb nép nemcsak hogy nem él, mert ez az élete csupán csak tengődés, hanem nem is tud élni. Földjét művelni s e földet csak közepesen is kihasználni sem képes ez a nép. Itt a falu alatt két tehenével szantott tegnap az öreg szerb. Aztán vetni kezdte. Árpát hintett a puha földre. S úgy vetette, hogy háttal hátrafelé haradt s a mit igy elszórt is, nem volt benne semmi köszönet. Nem esoda, hogy az ilyen vetésből nem is lesz jó termés. Öreg alföldi bakáink csak nézik, nézik a tudatlan földmivest és megmosolyogják. Nem is állhatják tovább az ügytelenséget, egyik makói baka, Varga Antal kiveti kezéből a zákat s elveti az árpát. Megtanították a szerbet, hogy kell az árpát elvetni.

Igy vannak mindennel. Nem áll a kezére semmimem e népnek, de kevésbe is fog. Az állattenyésztésen, s a szarvasmarhán, juhon és sertésen kívül még csak árpát, kukoricát és búzát termelnek. De — mint fentebb írtam — ezeket is nagyon primitíven, nagyon kezdetleges módon.

Kézenfekvőnek látszik, ha figyeli az ember, az a feltevés, hogy ennek a képzelhetetlenül nyomorult állapotnak azok az okai, a kikre ez ország sorsának az intézése bízva. Az ország kormányai s egyéb hangadó vezetői hibásak abban a borzalmas elmaradottságban, melyben épp úgy az ország, mint meg inkább a nép tengődik itt.

Ha közelebbről is vizsgáljuk a helyzetet s összeszedjük tájékozódásainkat valóságként áll előttünk az itteni vezetőköröknek a néppel szemben való bűnös lekiismeretlensége.

A nép itt a vezetőkörök kezében nem volt egyéb, mint egyedül csak adóalany. A népnek itt csak köteleességei voltak, jogról beszélni se lehetett, sőt ilyenről a szerb parasztot álmodni se hagyták.

Ugy lehetne mondani, hogy itt ennek az országnak az egész népe — csupán a belgrádi központi hatalomnak, no meg a komitációnak élt. A központi hatalom törvényes formában, a komitációnak meg törvényen kívül szarolták a népet.

Nemcsak egyenes adóban fizetett borzasztó összegeket a szerb a „Kral” kasszájába, hanem közvetett adóban még többet sajtolnak ki belőle.

Mondják, hogy földjének holdja után 40—50 dinart (koronát) fizetett a szerb paraszt s ha 6 tojást eladott a belgrádi piacon, akármennyiért is adta, ezért már 20 parát (körülbelül 20 fillért) fizetett adóba. Egy tyuk eladása után ugyanannyit kapott tőle a központi hatalom. Vagy ha valaki Belgrádban 5 kilónál súlyosabb akármilyen vásárt, minden további 5 kiló súly után szintén 20 para adót kell leszurkolnia. És igy tovább mindenből minden címen szedték az adót a szerb néptől.

De arra aztán semmi gondja sem volt a központi hatalomnak, hogy miként él ez a nép. Nem vezették, nem oktatták, nem nevelték semmire e népet. Meghagyták a legutolsó időkig az ós butaságban, a piszokban és az állatiasságban.

Ennek a népnek sokkal inkább is más minden baja, gondja volt, — ha ugyan egyáltalán még gondoltokni tud — mint hogy nagyszerű aspirációkon törje a fejét. Nem is tudja ez, mért van ez az öldöklő háború s nem is akart ez háboruba menni. Azt panaszkolják, hogy orosz tisztek járták be az összes falvakat s azok erőszakkal hajtották a népet katonának. Szökösnek is át hozták csapatoktól s adják meg magukat. Vége-hossza nincs, amint szerb hadifogoly csapatokat szállítanak délről harcveronalainkon keresztül Magyarországra felé. Átki még csapatinknál maradnak, csak azért nem szötrnek, mert félnek, hogy ha nem sikerül a szökés, saját tiszteik öldösik le őket. Legtöbb vágya már a szerb katonának, hogy — hadifogoly legyen.

Igy beszéltek ezt épp úgy a szerb katonaszökevények, mint a hadifoglyok s a mint szuronyos, bakáink sorakoztatják őket, hogy tovább kísérjék, igazi öröm, jókedv sugárzik le valamennyi arcán, hogy vágyát elérhette s fogságba juthatott.

Dr. K. P.

**Száraz szalma
sertés perzselésre
Iritz Sámuel özv. cégnél**
kapható.

Bolgár vélemény a szerb tulzásokról.

Szófia, dec. 17.

A volna mai száma tüzetesen méltatja a szerb sajtóírók legújabb jelentéseit. Kitejtli, hogy a jelentések nyilvánvaló tulzásai Szófiában figyelmet kellettek ugyan, mert a szerbiai események közvetlenül érdeklik a bolgár közvéleményt, de azért a szerb sikerek mégis csak másodrendű jelentőségűek. Nem terelhetik el a figyelmet a távolabbi, de sokkal fontosabb, északi harctér nagy eseményeiről. A szerbiai hírek mindössze azt tanúsítják, hogy a Szerbia megsemmisítéséről való vélemény korán hangzott el.

De azért Szerbia helyzete ma épp olyan valóságos, amilyen ez-ei volt.

Az európai háború mai fázisa a bolgár lap szerint olyan, hogy a nagy kalkulációban nem számít, vajjon Szerbia végzeté három négy héttel később teljesedik-e be? Bulgária magatartásán a mostani szerb események semmit sem változtatnak. Bulgária nem fámadt meg a szerbeket, mikor Szerbia legjobb barátjai is elveszítették tekintélyét Szerbia ügyét. Nem provokálja Szerbiát most sem. Semleges marad, de továbbra is követeli a bolgárok lakta területeket, amelyekhez joga van. Ha Szerbiát a mostani pillanatnyi siker elbizakodottá tenné, ha a szerbek csakugyan semmit sem felejtettek és semmit sem tanultak, ez az ő bajuk lesz. Bulgária mindenesetre érvényesíteni tudja majd a jogait.

A Daeunik jelenti, hogy az osztrák-magyar csapatok által elfogott szerb katonák közül ezer-kétszáz macedón bolgár szabadon bocsájtottak. Vrka Cukánál a legutóbbi napokban százötven szerb katona, közülük két tiszti tisztokölt bolgár területe. Lefegyverezték és Sumliába küldték őket.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(678)

92. fejezet.

A kihallgatás.

Bombini ur egészen belelovalta már magát abba a tudatba, hogy Roberto herceg a hallatlan rabló csíny értelmi szerzője s rá sem hederített a fiatal ur tiltakozására. Ő a vád alá van helyezve, mondá kurtán.

A vizsgálat ön ellen rendszere-sen meg fog indíttatni.

De kérem rendőrfőnök ur ...

Egy szót se! Vágott s avába Bombini.

Ez körülbelül úgy hangzott, mintha mondani akarta volna: ne künk bünbak kell és ezzel vége! A fejünk fölött lógó Damokles kardot csakis így lehet feltartóztatni.

Felhívom a jelenlevőket, távo-zanak, fordult a többiekhez.

A kihallgatás és elővizsgálat nem törlehetik a nyilvánosság előtt.

Az öreg herceg urat azonban kérem kell, sziveskedjék egyelőre a mellékteremben tartózkodni, mert

valószínűleg tanukép ki fog hall-gattatni.

Bombini tehát magára maradt a vádlottal, kibem csak úgy forrt a méreg.

Tiltakozom, tiltakozom, mondo-gatta egyre Roberto.

Tiltakozásnak itt helye nincs, legfeljebb védheti magát, válaszolt a rendőrfőnök.

Es most figyelmeztetem, feleljen a hozzá intézendő kérdésekre nyugodtan és ne kényszerítsen arra, hogy önnel szemben rendőri hat-talmam alapján szigorúbb eszkö-zőkhöz nyújjak.

Roberto először gunyosan fel-kacagott, de aztán mégis nyugalmat erőltetett magára s egy székre ülve így szólt:

(Folyt. köv.)

Értesítés Kőbányáról ! !

Szíves tudomására adjuk a nagy-érdemű közönségnek, hogy Csa-nádvármegye részére

**főraktárunkat
Iritz Sámuel özv.
cégnék**

adtuk, ahol mindeakinek módjában van a legjobb és legisztiább eredeti gyári töltésű Világos Maláta és Dupla Maláta söröket beszerez-ni, kisebb és nagyobb mennyisé-gekben. Vendéglátók és italmérők külön kedvezményes árakban részesülnek. — Kőbányai Polgári Sertőződé Részvényársaság.

Figyelem ! !

Az Augusztal-alap gyors-segély, Makó és vidéke részére hozzám küldte a

vas-gyűrűket

becserelés céljából. Aki ilyent cserélni vagy vásá-rolni óhajt, mindennap eszközölheti. Kívánatra választás végett házhoz is elküldöm.

Vidékre több darabot csere vé-gett elküldök.

Halász Á. Kossuth-utca 11. sz.

Egy jóforgalmu

italmérés

berendezéssel együtt eladó. Értekezheti lehet Iritz Sámuel özv. cégnél.

Figyelem !

Uj vizmentes ponyvák és ken-der-zsákok, morzsolók és mér-legek, motoros favágó fűré-szek, patentáros tejes-kannák, kitűnő torpedó karrosseriás 4 üléses autó, egy kitűnő Yost-írógép olcsón eladó
Glück Samu cégnél Makón.

Jóraláló, megbízható fiu
tanulónak

felvétetik e lap nyomdájában.

Here polyva és tavaszi

árpa szalma

IRITZ MIKSÁNÁL

kapható, kazalonként és
ölenként.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmatlan szer, széplő, májfolt,
ar- és kézvrösség és min-
dentéle bőrtisztítatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajfjítő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajfjítő 1 ko-
Ezen piperezerek több kiállításán ér-
mekkel lettek kiállítva.

**Hogyan leszünk
100 esztendősek?**

Válasz:

Igyék naponta 1-2 palack
Szent István duplamaláta sört.

Ez nemcsak a legélvezete-
sebb üdítő ital, de csodála-
tos gyógyhatása is van ide-
gesség, étvágyhiány, vérsze-
génység, álmatlanság, gyo-
morbajoknál; igen ajánlatos
lábbadozó betegeknek, szop-
tató nőknek is.

Ezen világhírű sört a Kőbányai Pol-
gári Sertőzde gyárja. — Kapható
minden fűszer- és csemege üzlet-
ben. Eredeti gyári palackdőlésben
kapható: Iritz Sámuel özvegye cég-
nél, Makón.

Kitünő hegyi borok

literenként 80 fillér, öt liter
vételnél 72 fillér literje, na-
gyobb vételnél olcsóbb. Vidékre
50 literen felül 52 fillér literje.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Makón.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen
A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

A HÁBORU

fejleményeire ugyszólván minden ember kíváncsi és meg-
kettőztetett szorgalommal olvassa azoknak a napilapoknak
híradásait, amelyről meg van győződve, hogy legjobb ér-
tesülései vannak. — Ma már — kevés kivétellel — minden

MAKÓI

ember csakis olyan újságot olvas, amelyből világosan látja,
hogy az a lap az ő szószólója is és az ő érzelmeivel egybe-
vág. Így nemhogy Makón, de vidéken sem nagyon sok

FÜGGETLEN

érzelmű ember van, akinek már kora reggel az asztalán ne-
volna a „Makói Független Ujság“ az napi száma újabbnál-
újabb hírekkel telve. — Ha pedig valakinek valami eladni,
venni vagy haszonbérbe adni valója van, ezen közkedvelt

UJSÁG

meghozza a kívánt eredményt, mert olcsóságánál és meg-
bízhatóságánál fogva Csanádvármegye legelterjedtebb napi-
lapjai között foglal helyet. — Egyszeri hirdetés minden-
kit meggyőz az elmaradhatatlan biztos siker felől. 0 0
Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 2 sz.

MÉG NEM KÉSŐ

beadni hozzátartozója fényképét kiadó-
hivatalunkba, hogy ha még nem adta
be. Annál diszesebb és értékesebb
lesz a megjelenő arckép-album,
mentől több fénykép disziti
azt, így kiadóhivatalunk el-
határozta, hogy megvárja
még a fénykép mind
együtt lesz, ami nem
késik soká, akkor
PÁR HÉT MULVA
megjelenik hő-
seink nagy
arckép al-
o buma, o

meij igazán pá-
ratlan lesz ahhoz
képest, amenyibe
egy ilyen diszes
o album kerül. o